

призначений для лікування) Лікарський, той, що стосується лікаря (**лікарська** таємниця, **лікарський** рецепт). Наявність помилок чи неправильно вжитих термінів призводить до плутанини та непорозумінь. Спілкуючись зі здобувачами освіти, помічаємо, що часто допускаються лексичні помилки при вживанні паронімів. Це особливо помітно при вживанні таких термінів, як: **апендикс** – червоподібний відросток сліпої кишки; **апендицит** – запалення апендикса; **військовий** – той, що стосується війська; **воєнний**

- той, що стосується війни.

З паронімами можна також ознайомитися в «Словнику паронімів української мови» Дмитра Гринчишина та Олександри Сербенської, де описано понад тисячу паронімів, що зустрічаються на сторінках науково-популярних видань.

Вивчаючи пароніми, необхідно давати точне визначення терміна та наводити приклад правильного використання в контексті.

Також доречно було б виокремити тему «Пароніми» в навчальній програмі з курсу «Українська мова за професійним спрямуванням», щоб надати більше можливостей ознайомитися з медичними паронімами, оскільки впорядкування медичних паронімів не лише покращує професійну комунікацію медиків, але й удосконалює українську мову та розвиває медичну освіту в Україні.

Список використаних джерел

1. <https://bmcmmededuc.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12909-024-05878-1>
2. <https://dovidka.biz.ua/rechennya-z-paronimamy-pryklady>
3. [https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/438/16581/Linhvoekol ohiiia.-Mova-medytsyny.pdf](https://emed.library.gov.ua/wp-content/uploads/tainacan-items/438/16581/Linhvoekol%20ohiia.-Mova-medytsyny.pdf)
4. <https://health-ua.com/terapiya-i-semeynaya-meditsina/organizaciia-medicnoyi-dopomogi/67386-ukrainska-medichna-mova-problemi--tah-virshennya>

Анастасія Періг,

Західноукраїнський національний університет;
Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент
Наталія Ліщинська

ПАРАДИГМА ЧАСУ В РОМАНІ

«Я БАЧУ, ВАС ЦІКАВИТЬ ПІТЬМА» ІЛЛАРІОНА ПАВЛЮКА

Постановка проблеми. Творчість Ілларіона Павлюка стала справжнім відкриттям у сучасній українській літературі. Його проза – яскраве поєднання глибокого інтелектуалізму й легкості прочитання, чого справді складно досягти.

Роман «Я бачу, вас цікавить пільма» є поліжанровим текстом (синтезом детективу, психологічного трилера й елементів готичної та химерної прози), де часова організація виконує функцію ключового наративного інструменту.

Твір опублікований у 2020 році й увійшов до Короткого списку номінації «Книга року ВВС-2020», а через три роки став бестселлером: «Видавництво Старого Лева» продало понад 100 тисяч примірників книги, що є абсолютним рекордом в Україні [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій із проблеми. Роман «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» вивчався у різних аспектах. Предметом студій були містицизм у творі (О. Тиховська, М. Цвіклінський) [6], його міфопоетика (Л. Остапова) [3] й алюзії (Г. Савонова) [5], специфіка вивчення у шкільному курсі української літератури (О. Кузьма й А.-Б. Русин) [2]. Часова та просторова організація аналізованого роману ще не були предметом окремого дослідження, що й робить нашу розвідку актуальною.

Мета дослідження. Проаналізувати часову парадигму роману Ілларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма».

Завдання дослідження: виявити й описати структурні компоненти часу, з'ясувати їх значення в аналізованому творі.

Виклад основного матеріалу. Час є одним із структуротворчих елементів у романі «Я бачу вас цікавить п'ятьма» Ілларіона Павлюка. У тексті висвітлено традиційний (лінійний час), представлений життям головного героя та циклічний (міфологічний) час місця дії – селища Буськів Сад.

Парадигма часу в романі Іларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» будується на контрастній взаємодії між двома основними часовими вимірами: фабульним (лінійним) часом детективного розслідування та циклічним (міфологічним) часом селища Буськів Сад. Це протиставлення є ключовим для формування як інтриги, так і філософського підтексту твору.

Лінійний час часто представлено конкретними часовими відрізками. Цей час є раціональним та урбаністичним. Він відображає намагання Гайстера підійти до подій, що відбуваються, з позиції логіки, фактів та послідовності причинно-наслідкових зв'язків. Також одним із прикладів лінійного часу є ретроспективні вставки. Головний герой звертається до свого минулого – його служба в французькому легіоні, стосунки та дитинство.

Циклічний час — це часовий вимір у самому селищі Буськів Сад. Він виходить за межі звичних історичних рамок і має міфологічний, майже позачасовий характер. Цей час замкнений. Він обумовлений не календарними датами, а циклічністю подій (злочини повторюються, померлі повертаються). Селище існує у своєрідній «часовій пастці», де минуле ніколи не стає справжнім минулим, а постійно повертається як теперішнє. Сам головний герой помирає 7 разів, кожен раз живучи в новому номері готелю.

Автор підсилює семантику часу числами-символами. Наприклад, одна з героїнь вчиняє самогубство о 00:00 з формулюванням про магію чисел: «Магія чисел...» — прошепотіла в його сні Аліса. І ступнула з табуретки» [4, с. 133]. Число 0 за визначенням Владислава Копалінського, означає «небуття, початок, смерть, кружляння у значенні циклічності» [7, с. 496].

Андрій Гайстер прибуває у пекло о 4:44 : «Котра година?

— Четверта сорок чотири, — Харитон, не відриваючи погляду від дороги, тицьнув пальцем у три блакитні четвірки на дисплеї. — Магія чисел» [4, с.135]. У низці культур число 4 асоціюється з матеріальним світом і смертю, а його триразове повторення підкреслює значущість моменту і надає події містичного значення.

Однією з найважливіших метафор в цьому тексті є пільма, вона може інтерпретуватись як час або простір, де часові закони не діють. Пільма – не лише фізична чи емоційна темрява, але й стан втрати звичних часових рамок, у яких люди не лише не орієнтуються в хронології подій, а й втрачають пам'ять про власні моральні вчинки. Як зазначає дослідниця О. Гонюк, «вона пронизує весь твір, символізуючи не лише нічний час доби, але й зло у душі людини, несвідоме, хаос. Темрява оточує героїв, чатує на них, заманує у свої глибини. Вона стає втіленням страхів і побоювань, з якими стикаються персонажі. У романі чітко розмежовуємо дві сторони темряви: зовнішня, що проєктується на селище Буськів Сад, де є можливість спостерігати захоплюючу детективну історію, у якій головний герой – носій психологічних травм і змушений не тільки протистояти ворожому середовищу, а й розбиратись із власним дисгармонійним станом психіки. І. Павлюк вдало підпорядкував сюжетно-композиційні елементи, хронотоп, наративну стратегію проблемі саспенсу, утримуючи реципієнта в напруженому очікуванні до самого фіналу твору» [1, с. 189]. Таким чином, пільма стає символом екзистенційного покарання: не зовнішнього, а внутрішнього, бо зумовленого самою неспроможністю осмислити причинно-наслідковий зв'язок між дією та її наслідками. Вона стає символом моральної невизначеності, де люди не пам'ятають своїх минулих гріхів, що і є їхнім покаранням: вони знову й знову приречені робити поганий вибір.

Важливим у тексті є також інтерсуб'єктивне переживання часу жителями селища Буськів Сад. Воно тісно пов'язано з особливою міфологічною моделлю світу, створеною в межах вигаданого місця, яке є алегоричним простором і чистилищем/пеклом для його мешканців. У Буськовім Саду час для мешканців часто набуває циклічного або застиглого характеру. Це селище є місцем, де грішники змушені знову і знову переживати свої найгірші вчинки (або їхні наслідки), не пам'ятаючи про скоєне. Час у романі є глибоко суб'єктивним і залежить від внутрішнього стану персонажа. Середовище дає змогу кожному вчинити по-іншому і вибратись з «пільми». Це підкреслює філософський висновок, що змінити можна лише природу своїх вчинків, але не минуле.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проаналізувавши часову парадигму роману «Я бачу, вас цікавить пільма», можемо зробити висновок про те, що вона утворює складну конструкцію, де поєднано лінійний (історичний), міфологічний (циклічний) та ентропійний час, що сприймається персонажами суб'єктивно та інтерсуб'єктивно. Семантика часу підсилена числами-символами та метафорою пільми, яка в контексті роману набуває значення фізичної та духовної темряви, де час застигає або швидко рухається по колу.

Список використаних джерел

1. Гонюк О., Шаф О. Жанрово-стильові особливості роману І. Павлюка «Білий попіл». *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика». 2022. Т.1. Вип. 24. С. 183–189.
2. Кузьма О., Русин А.-Б. Вивчення роману «Я бачу, вас цікавить п'ятьма» Іларіона Павлюка на уроках української літератури в ЗЗСО. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. 2024. Вип. 2 (52). С. 210–215. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/f0cb3e27-e025-4818-aff4-3f95152b24e0/content> (дата звернення: 25.10.2025)
3. Остапова Л. В. Міфопоетика у постмодерному романі Іларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма». *Наукові записки*. Серія: Філологічні науки, 2024. № 211. С. 99–104. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-211-14> (дата звернення: 26.10.2025)
4. Павлюк І. Я бачу, вас цікавить п'ятьма. Львів: Видавництво Старого Лева, 2024. 664 с.
5. Саванова Г. Алюзії у романі І. Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма». *Світ наукових досліджень*. 2024. Вип. 46. URL: <https://www.economy-confer.com.ua/full-article/5404/> (дата звернення: 25.10.2025)
6. Тиховська О., Цвіклінський М. Містицизм роману Іларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить п'ятьма». *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. 2024. Вип. 2 (52). С. 230–238. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/38e27e2c-b16c-4b7a-a110-337702e7cbaf/content> (дата звернення: 25.10.2025)
7. Kopaliński W. *Leksykon symboli*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza "Rytm", 2022. 520 s.

Анастасія Пестрак,

Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола;
Науковий керівник — викладач Владислава Капітан

МОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В СУЧАСНІЙ ЖУРНАЛІСТСЬКІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Сучасна журналістська комунікація перебуває під потужним впливом глобалізаційних процесів, цифровізації та міжкультурних контактів, що зумовлює активне проникнення іншомовних елементів у медійний дискурс. Запозичення стали не лише наслідком мовної динаміки, а й маркером технологічних, соціокультурних і ціннісних трансформацій у суспільстві. Їх уживання в журналістських текстах актуалізує питання мовної норми, національної ідентичності, комунікативної ефективності та культурної адаптації. Вивчення іншомовних елементів у сучасному медіапросторі є необхідним для розуміння тенденцій розвитку української мови в умовах інформаційної глобалізації та збереження її самобутності.

Метою наукової розвідки є з'ясування ролі, функцій і ступеня адаптації мовних запозичень у сучасній журналістській комунікації, а також визначення